Sammanfattning av kommissionens beslut

av den 12 december 2006

om att förklara en företagskoncentration förenlig med den gemensamma marknaden och EES-avtalets funktion

(Ärende COMP/M.4187 – Metso/Aker Kvaerner)

(Anmält med nummer K(2006) 6513)

(Endast den engelska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2008/C 6/07)

Den 29 mars 2006 antog kommissionen ett beslut i ett koncentrationsärende enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer ([1]), särskilt artikel 8.1 i den förordningen. En icke konfidentiell version av beslutets fullständiga text finns på ärendets giltiga språk och kommissionens arbetsspråk på GD Konkurrens webbplats:

http://ec.europa.eu/comm/competiton/index_en.html.

I. SAMMANFATTNING

1. Detta ärende rör Metsos förvärv av Aker Kvaerners affärsenheter Pulping and Power.

2. Den 23 juni 2006 tog kommissionen emot en anmälan om en föreslagen koncentration genom vilken företaget Metso Corporation Oy (Metso, Finland), i den mening som avses i artikel 3.1 b i förordning 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer (EG:s koncentrationsförordning), ensamt förvärvar kontroll över delar av företaget Aker Kvaerner ASA (Aker Kvaerner, Norge), nämligen över Aker Kvaerners affärsenheter Pulping and Power (Kvaerner), genom förvärv av aktier och tillgångar.

3. Efter en första bedömning av anmälan drog kommissionen slutsatsen att den anmälda koncentrationen omfattades av koncentrationsförordningen och att den föreslagna koncentrationen, även med beaktande av de åtaganden som Metso erbjöd den 24 juli 2006 och senare ändrade den 27 juli 2006, gav upphov till tvivel om koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden och EES-avtalet. Kommissionen beslutade därför den 11 augusti 2006 att inleda ett förfarande i enlighet med artikel 6.1 c i EG:s koncentrationsförordning.

4. Den 6 oktober 2006 lämnade Metso nya åtaganden i syfte att göra koncentrationen förenlig med den gemensamma marknaden. Dessa åtaganden ändrades senare den 8 november 2006.

5. Kommissionen drar slutsatsen att Metsos åtaganden undanröjer de allvarliga tvivlen vad gäller den anmälda transaktionens förenlighet med den gemensamma marknaden och förklarar transaktionen förenlig med den gemensamma marknaden och EES-avtalets funktion enligt artiklarna 8.2 och 10.2 i EG:s koncentrationsförordning och artikel 57 i EES-avtalet.

([1]) EGT L 24 av den 29.1.2004, s. 1

II. PARTERNA OCH TRANSAKTIONEN

6. Metso Corporation Oy (”Metso”, Finland) är ett börsnoterat företag, verksamt inom processteknik, utveckling och tillverkning av maskiner.

7. Aker Kvaerner ASA (”Kvaerner”, Norge) utformar och levererar maskiner och utrustning till kemiska massafabriker. Företaget levererar också andra specialiserade bearbetningstekniker som är kopplade till kemisk återvinning och kraftproduktion, inbegripet produktion av kraftpannor som används i massafabriker.

8. Den föreslagna transaktionen består av ett förvärv av samtliga aktier i Kvaerner Pulping AB (Sverige), Aker Kvaerner Power Oy (Finland) och alla tillgångar som är kopplade till Aker Kvaerners massa- och kraftproduktionsverksamheter, som för närvarande drivs av olika dotterbolag till Aker Kvearner.

9. Transaktionen kommer att ge Metso fullständig kontroll över Kvaerner och är därför en koncentration i enlighet med artikel 3.1 b och artikel 1.3 i EG:s koncentrationsförordning. Även om transaktionen inte hade någon gemenskapsdimension enligt innebörden i artikel 1 i EG:s koncentrationsförordning blev kommissionen behörig att se över transaktionen efter en begäran om hänskjutande av den 4 april 2006 enligt artikel 4.5 i EG:s koncentrationsförordning.

III. RELEVANTA PRODUKTMARKNADER

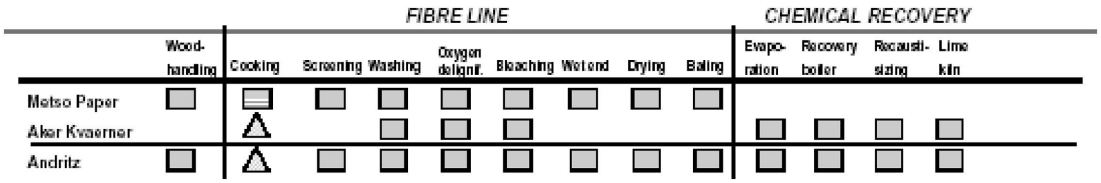
10. Transaktionen rör marknaden för utrustning till massafabriker. Kommissionen har redan handlagt ärenden som gäller marknaden för utrustning till massafabriker ([2]).

([2]) Se t.ex. COMP/M.4092 – Andritz/Küsters; COMP/M.1930 – Ahlström/Andritz; IV/M.1930 – Ahlström/Andritz;

1. **Separata marknader för olika bearbetningsenheter**

11. I enlighet med kommissionens praxis i tidigare ärenden definieras i beslutet separata produktmarknader som så kallade bearbetningsenheter. Det går att urskilja olika bearbetningsfaser i en massafabrik där man använder olika utrustning.

12. I följande tabell visas vilka bearbetningsenheter de tre ledande aktörerna på marknaden för utrustning för massafabriker (Andritz, Metso och Kvaerner) erbjuder:

13. De samgående parternas verksamheter överlappar bara varandra i fyra bearbetningsenheter, nämligen på området för kokare (”kokningsfasen”, där ved blandas med kemikalier och värms med ånga för att lösa upp lignin), utrustning för bruntvätt (tvätt och rengöring av kemiska rester), för syrgasdelignifiering (ytterligare delignifiering med syrgas) och för blekning (blekning av massan som fortfarande är brun efter delignifieringsfasen).

14. För var och en av dessa faser erbjuder leverantörerna vanligtvis bearbetningsenheter, dvs. ett utrustningspaket som leverantörerna monterar (t.ex. tvättanläggning plus tankar, rör och blandare för tvättfasen). När det gäller att ersätta viktiga delar av massafabriken för att uppgradera dess kapacitet köper de flesta kunderna dessa integrerade bearbetningsenheter för de respektive faserna. Kommissionen fann att också nya massafabrikskunder, även om de ofta kombinerar flera bearbetningsenheter, infordrar anbud för separata bearbetningsenheter.

2. **Bearbetningsenheter för nya massafabriker versus bearbetningsenheter för omstruktureringsprojekt**

15. Kommissionens bedömning av anbudsinfordran visade att separata marknader bör definieras för den utrustning för bearbetningsenheter som används i nya massafabriker å ena sidan och för omstruktureringsprojekt å andra sidan. Storleken på ett typiskt ”paket” av olika bearbetningsenheter är större för nya massafabriker än för omstruktureringsprojekt, där i de flesta fall bara en enhet köps in. Sakkunskaperna i samband med nya pappersmassaprojekt skiljer sig också från sakkunskaperna i samband med omstruktureringsprojekt, inte minst då dessa inbegriper mer planering och teknisk verksamhet samt mer kunskap om uppbyggnaden av anläggningar än vad gäller de kunskaper som används vid bearbetningsenheter för omstruktureringsprojekt.

16. Det ska noteras att kommissionens marknadsundersökning inte har bekräftat definitionen av en marknad för ”helt nya massafabriker”. Majoriteten av de nya massafabrikskunderna har inte köpt en hel massafabrik, utan valt att köpa separata bearbetningsenheter. Bara vissa av kunderna indikerade att de planerade att i framtiden köpa en helt ny massafabrik från en leverantör (efter koncentrationen) när det finns två leverantörer som erbjuder produkter till en hel massafabrik. Flertalet av kunderna framhöll att de kommer att fortsätta att köpa också nya massafabriker i ”paket” från olika leverantörer. Det förefaller som om dessa kunder anser att detta gör det möjligt för dem att välja den bästa produkten för varje enhet.

3. **Separata marknader för nya kokare för satsvis kokning och för kontinuerlig kokning**

17. Kommissionen drog också slutsatsen att de två huvudsakliga typerna av kokare som används i kokningsprocessen, dvs. kokare för satsvis kokning och för kontinuerlig kokning ([1]), konkurrerar med varandra, åtminstone vad gäller kokare för nya massafabriker ([2]). En stor del av kunderna infordrar anbud där typen av kokare inte specificeras när de gör en upphandling av en kokare för en ny massafabrik. Även om vissa nya massafabrikskunder föredrar kontinuerliga kokare och det finns andra kundgrupper som alltid väljer satsvisa kokare överväger många kunder båda typerna av kokare utan att på förhand ha en preferens för någon av dem. För denna kundgrupp utövar båda typerna av kokare ett direkt konkurrenstryck på varandra ([3]).

([1]) I kokare för satsvis kokning kokas pappersmassan ”satsvis” genom att träflisor läggs i en kokare avsedd för detta tillsammans med nödvändiga kemikalier och innehållet kokas i en eller flera timmar. När processen är färdig pumpas massan till nästa fas och kokaren för satsvis kokning fylls på igen. I motsats till den sekvensprocess som följs för satsvisa kokare tillförs kontinuerliga kokare en stadig ström av träflisor och kemikalier där massan kokas och fortlöpande tas ut från kokarens öppning för uttag.

([2]) Undersökningen visade att för omstruktureringsprojekt valde kunderna i de flesta fall samma typ av kokare som tidigare och har aldrig ersatt en kontinuerlig kokare med en satsvis kokare.

([3]) Även om tre olika marknader rent teoretiskt kan definieras för de tre kundgrupperna, är det lämpligast att inte dela upp marknaden för kokare ytterligare, då gränserna mellan de olika kundgrupperna är otydlig. I den konkurrensmässiga bedömningen av beslutet övervägs effekten på alla tre kundsegmenten.

4. **Inga separata marknader för tjänster och underhåll**

18. Beträffande tjänster och underhåll dras i beslutet slutsatsen att det inte förekommer någon konkurrens eller endast en försumbar sådan när det gäller konkurrenternas tjänste- och underhållsverksamhet. Även om utrustning för massafabriker säljs också till kunder som vill ersätta mindre delar av en maskin som gått sönder eller en bearbetningsenhet visade kommissionens marknadsundersökning att för denna del av verksamheten (som också kallas ersättning för kontinuerlig verksamhet, *"stay-in-business" replacement*) konkurrerar inte leverantörerna med varandra, eftersom kunderna i de flesta fall vanligtvis vänder sig till den ursprunglige produktleverantören.

5. **Slutsats angående produktmarknaderna**

19. I beslutet definieras därför följande relevanta produktmarknader ([1]):

I. Kokare:

1. Kokare för nya massafabriker

2. Kokare för satsvis kokning av kemisk massa av ved för omstruktureringsprojekt

3. Kokare för kontinuerlig kokning av kemisk massa av ved för omstruktureringsprojekt

II. Utrustning för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning

4. Utrustning för bruntvättsstadiet i nya massafabriker

5. Utrustning för delignifieringsstadiet i nya massafabriker

6. Utrustning för blekningsstadiet i nya massafabriker

7. Utrustning för bruntvättsstadiet vid omstruktureringsprojekt

8. Utrustning för delignifieringsstadiet vid omstruktureringsprojekt

9. Utrustning för blekningsstadiet vid omstruktureringsprojekt

IV. **RELEVANTA GEOGRAFISKA MARKNADER**

20. I beslutet definieras alla berörda marknader som världsomfattande. Marknadsvillkoren är liknande i hela världen och kunder från alla världens regioner infordrar anbud och köper utrustning för massafabriker från hela världen.

([1]) Kommissionen har också bedömt om en marknad för automatisering som påverkas vertikalt (t.ex. automatiska system i bearbetningsenheter, automatiserad utrustning i massafabriker eller automatiserad industriell bearbetning) ska definieras. Denna fråga kan lämnas obesvarad för ändamålet med detta beslut, eftersom inga konkurrensproblem kommer att uppstå under någotdera scenario.

V. **KONKURRENSBEDÖMNING**

1. **Kokare för nya massafabriker**

21. På marknaden för kokare för nya massafabriker har Kvaerner och Metso ungefär [*60-70 %*] av marknaden, där Kvaerners kontinuerliga kokningsteknik står för ungefär [*50-60 %*] och där Metsos satsvisa kokare står för ungefär 14 % av försäljningsvärdet mellan 2001 till 2005. Andritz har ungefär [*30-40 %*] av marknaden. Det kanadensiska företaget GL&V är också närvarande på marknaden och deltar i anbudsinfordringar för kokare för satsvis kokning.

22. Sammanslagningen skulle därför minska antalet leverantörer av kokare för nya massafabriker från tre till två, med en marknadsandel för parterna på över [*60-70 %*]. En sådan hög marknadsandel på en mycket koncentrerad marknad är i sig själv en indikation på en dominerande ställning på marknaden för kokare. Det är därför sannolikt att sammanslagningen kommer att minska konkurrensen på marknaden för kokare för nya massafabriker.

2. **Utrustning för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning**

Dominerande ställning på marknaderna för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning

23. Kommissionens marknadsundersökning har också visat att transaktionen kommer att leda till höga marknadsandelar på mellan [*40-50 %*] och [*80-90 %*] på marknaderna för utrustning för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning, både för nya massafabriker och vid omstruktureringsprojekt. Andritz, med marknadsandelar på mellan [*40-50 %*] och [*20-30 %*], kommer att fortsätta att vara den största konkurrenten, medan den näst största konkurrenten, GL&V, bara kommer att ha marknadsandelar på [*0-10 %*] till [*0-10 %*] på omstruktureringsmarknaden och mindre än [*0-10 %*] på marknaden för nya massafabriker. Sammanslagningen kommer därför att i betydande utsträckning minska antalet konkurrenter på området för utrustning för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning tillsammans med de två marknadsledarna på detta område, som är de enda leverantörerna av tvättpressteknik som är allmänt accepterad av alla stora kunder i världen. Inte minst för att GL&V:s tvätteknik av många kunder anses vara "föråldrad" och för kostsam ansåg vissa av de tillfrågade i kommissionens marknadstest att transaktionen som en sammanslagning "från tre till två leverantörer" kunde ge företagen möjlighet att öka priserna för denna form av utrustning.

24. Det bör dock noteras att för de kunder inom marknaden för nya massafabriker som i framtiden planerar att köpa en hel massafabrik från en leverantör är koncentrationens effekt ganska positiv. För dessa kunder har Andritz för närvarande monopolställning och koncentrationen kommer att göra det möjligt för Metso/Kvaerner att konkurrera med Andritz för leverans av sådan full fabriksutrustning. De konkurrensproblem som uppstått genom skapandet av en dominerande ställning på området för utrustning för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning relaterar därför bara till de kunder inom marknaden för nya massafabriker som föredrar paketinköp. För denna grupp av nya massafabrikskunder och för omstruktureringsprojektskunder kommer koncentrationen att leda till att en leverantör med en dominerande ställning och hög marknadsandel skapas för utrustning för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning, med bara två konkurrenter kvar (Andritz och GL&V), av vilka en (GL&V) under de fem senaste åren bara har uppnått en begränsad försäljning. Marknaden har dessutom höga inträdeshinder på grund av den sakkunskap och de patent som behövs för att tillverka utrustning för massafabriker och den roll som anseende och referensprodukter spelar.

Inga förmildrande omständigheter som kan undanröja koncentrationens konkurrensbegränsande effekter

25. Kommissionen har också kontrollerat i vilken utsträckning koncentrationens konkurrensbegränsande effekter kan mildras genom andra faktorer. Vissa stora kunder hävdade att de hade köparstyrka gentemot sina leverantörer. Merparten av kunderna betonade också att koncentrationen inte bara var negativ för dem, utan också ledde till positiva effekter för deras verksamhet. Kunderna nämnde att de samgående parternas ökade produktutbud skulle underlätta paketinköp med ett högre innehåll av bearbetningsenheter från en enda leverantör. Paketinköpen (t.ex. kokare och utrustning för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning tillsammans) hjälper kunderna att spara ”gränssnittskostnader” som kan uppstå till följd av anpassningen av olika bearbetningsenheter från olika leverantörer. Att kombinera flera bearbetningsenheter kan också bidra till att konflikter undviks i fall som gäller produktansvar. Majoriteten av kunderna förväntar sig också att koncentrationen kommer att bli gynnsam för kvaliteten på de produkter som de samgående parterna levererar. De gör gällande att en kombination av Metsos och Kvaerners kompletterande sakkunskaper (t.ex. Metsos och Kvaerners olika koktekniker eller Metsos sakkunskap om fiberlinjer med Kvaerners sakkunskap om återvinning) kommer att stimulera innovationen.

26. Medan dessa faktorer i viss utsträckning kan mildra transaktionens negativa effekt på marknaden för kokning och för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning anser kommissionen att det inte är sannolikt att dessa helt neutraliserar eller undanröjer koncentrationens konkurrensbegränsande effekter för kunderna. Merparten av kunderna bekräftade att koncentrationens positiva effekter inte uppvägdes av de möjliga nackdelarna och att de skulle ha föredragit att de överlappande verksamheterna avyttrades.

27. Kommissionens undersökning bekräftade därmed att koncentrationen kommer att leda till att konkurrensen påtagligt hämmas på marknaden för kokare för nya massafabriker och för utrustning för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning som säljs till nya massafabriks- och omstruktureringsprojektskunder.

VI. ÅTAGANDEN

1. Parternas förslag om åtaganden

28. Parterna erbjöd sig att göra åtaganden den 6 oktober 2006 för att undanröja de allvarliga tvivel som kommissionen hyste vad gäller transaktionens förenlighet med den gemensamma marknaden. Åtagandena, vilka ändrades den 9 november 2006, avser marknaderna för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning samt kokning:

Fullständig avyttring av Kvaerners verksamhet för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning

29. Metso föreslår att Kvaerners hela verksamhet för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning avyttras till den kanadensiske konkurrenten GL&V. Avyttringen inbegriper alla immateriella och materiella anläggningstillgångar relaterade till Kvaerners verksamhet för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning, inklusive all sakkunskap samt alla immateriella rättigheter, maskiner, löpande avtal och nyckelpersoner. Metso har redan ingått ett bindande försäljnings- och köpeavtal om verksamheten för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning med den kanadensiske konkurrenten GL&V (”förstahandslösning”).

Avyttring med ”back license”-klausul för Metsos kokverksamhet

30. Metso åtar sig också att avyttra hela sin verksamhet för satsvis kokning till GL&V. Denna avyttring kommer att göra det möjligt för förvärvaren att inte bara använda en licens för Metsos ”SuperBatch” kokteknik, utan att avyttra alla immateriella eller materiella anläggningstillgångar som finns i Metsos verksamhet för satsvis kokning, inklusive all sakkunskap samt alla immateriella rättigheter, maskiner, löpande avtal och nyckelpersonal. I motsats till verksamheten för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning innehåller åtagandena en *back licence-klausul* för Metsos SuperBatchteknik, som gör det möjligt för Metso att erbjuda sin teknik samtidigt som GL&V. Metso har också redan ingått ett bindande försäljnings- och köpeavtal med GL&V för kokverksamheten.

2. **Bedömning av förslaget om åtaganden**

Verksamhet för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning

31. Kommissionen anser att avyttringen av Kvaerners verksamhet för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning kan betraktas som en avyttring av en lönsam verksamhet, eftersom den inte bara omfattar avyttringen av vissa patent eller maskiner utan alla komponenter som ingår i Kvaerners verksamhet för tvättning, syrgasdelignifiering och blekning, inklusive löpande avtal och nyckelpersonal. Kommissionen har också dragit slutsatsen att GL&V är en lämplig köpare av den avyttrade verksamheten, då företaget redan är verksamt inom tvättning, syrgasdelignifiering och blekning och då GL&V är den ende konkurrent som finns kvar som kan erbjuda utrustning för många olika bearbetningsenheter i en massafabrik, bortsett från de samgående parterna och Andritz. Även om GL&V:s försäljning av ny utrustning på området tvättning, syrgasdelignifiering och blekning var begränsad mellan 2000 till 2003 på grund av tidigare finansiella problem i respektive verksamhet (som GL&V hade tagit över under 2000), trädde GL&V 2003 återigen in på marknaderna för utrustning till massaindustrin för omstruktureringsprojekt och nya massafabriker och har kraftigt ökat sin marknadsandel sedan dess. GL&V har därför både incitamenten och förmågan att bli en trovärdig ”tredje aktör” på marknaderna för utrustning till massaindustrin genom förvärvet av Kvaerners och Metsos avyttrade verksamheter.

Kokverksamhet

32. Kommissionen anser att en fullständig avyttring av Metsos verksamhet för kokare för satsvis kokning, utan att Metso ges någon möjlighet att fortsätta att bedriva verksamheten, inte är den bästa lösningen för marknaden för kokare. I kommissionens marknadsundersökning av åtagandena röstade kunderna så gott som enhälligt för delad licens för SuperBatch-tekniken. Det beror på att varje korrigerande åtgärd på området kokare påverkar olika kunder på olika sätt. Kunderna är rädda för att en fullständig avyttring av SuperBatch-tekniken till GL&V skulle skapa ett ”monopol” för de kunder som är bundna att använda kokare för satsvis kokning. Det bör i detta sammanhang påpekas att GL&V, även om dess försäljning på området kokare för närvarande är försumbar, redan erbjuder sin egen teknik för satsvis kokning och deltar i anbudsinfordringar för nya massfabriker. En fullständig avyttring skulle därför i praktiken minska antalet leverantörer av kokare från två till en. Nya massafabrikskunder som vill köpa mycket stora paket eller även en hel fabrik från en leverantör kan också komma att påverkas negativt, eftersom GL&V inte erbjuder hela fabriker och inte har ett lika stort utbud av utrustning för massafabriker som Andritz eller Mesto/Kvaerner. Ett fullständigt avyttrande skulle också nödvändigtvis påverka omstruktureringsprojektskunder som tvingas byta leverantör. Nuvarande åtaganden innehåller en *back licence*-klausul till SuperBatch-tekniken för Metso, vilket gör det möjligt för Metso att erbjuda sin teknik samtidigt som GL&V.

Inga konkurrensbegränsande effekter genom samordning

33. Det föreslagna åtagandet om avyttring kommer också att lösa potentiella ökade risker vad gäller samordningen på marknaden för utrustning för massafabriker, eftersom den i stor utsträckning kommer att bevara marknadsstrukturen med tre leverantörer. Avyttringspaketet kommer att stärka GL&V påtagligt och göra det möjligt för GL&V att ta över Kvaerners roll som tredje aktör som i olika situationer kommer att utöva konkurrenstryck på de två andra leverantörerna. Även om GL&V:s förmåga att utöva konkurrenstryck på Andritz och Metso/Kvaerner i projekt som kräver leverans av en hel eller nästan hel massafabrik kan vara begränsad kommer inte koncentrationen att påverka denna situation negativt. För närvarande har Andritz monopol på sådana projekt. Den förändring som koncentrationen för med sig är därmed ganska positiv, då det i framtiden kommer att finnas två leverantörer som konkurrerar om ”hela massafabriksprojekt”, vilket kan ses som en klar förbättring av den konkurrensmässiga strukturen.

34. Åtagandena kommer därför att undanröja hela den konkurrensmässiga överlappningen mellan de anmälande parterna och därmed skapa konkurrensvillkor som är jämförbara med dem som råder före koncentrationen.

VII. **SLUTSATSER**

35. De åtaganden som den anmälande parten föreslår ändrar den anmälda koncentrationen i en sådan omfattning att de undanröjer de allvarliga tvivel som kommissionen hyser vad gäller koncentrationens förenlighet med den gemensamma marknaden och att transaktionen inte på ett påtagligt sätt begränsar den effektiva konkurrensen på den gemensamma marknaden eller på en betydande del av den. Under förutsättning att Metso helt uppfyller sina åtaganden förklaras koncentrationen vara förenlig med den gemensamma marknaden och EES-avtalet i enlighet med artikel 8.2 i EG:s koncentrationsförordning och artikel 57 i EES-avtalet.